

Шклаўчане! Хавайцеся ў...бульбасховішча!

6 кастрычніка 2012 года адбылося чарговае паседжанне прадстаўнікоў дэмакратычных сіл Шклоўскага раёна. Быў абмеркаваны шэраг пытанняў, звязаных з правядзеннем выбараў у Палату Прадстаўнікоў Нацыянальнага Сходу краіны (з дакладам выступіў Кастусёў Р.А., прынялі ўдзел у абмеркаванні Мігурскі П.С., Алейнікаў У.У.), дана адзнака склаўшамуся эканамічнаму становішчу ў краіне (Мігурскі П., Кастусёў Р., Вырвіч Б.), намечаны планы па далейшаму ўзаемадзеянню з моладзевымі структурамі ў рэчышчы дэмакратычных стасункаў.

Але найбольш цікавымі былі пытанні тых праблем, якія зараз найбольш хвалююць жыхароў Шклова і раёна. Скажу адразу, што выявіць мясцовыя праблемы такога кшталту не вельмі і проста, бо ў людзей розны ўзровень успрымання сітуацыі, у тым ліку і з прычыны неаднолькавага ўзроўню дабрабыту. Доўга мы як раз і не абмяркоўвалі праблемы агульнанацыянальнага маштабу: галеча асноўнай часткі народа, высокі ўзровень інфляцыі, ганебна нізкія даходы асноўнай часткі працуючых, засілле чыноўнікаў, наяўнасць палітвязняў (дзікунства 21 века!), адсутнасць выбарчага працэсу, але і прысутнасць у любых працэсах аднаго і не вельмі дасведчанага чалавека, дэградацыя грамадства і адсутнасць перспектывы развіцця краіны ў гэтай сувязі.

Р.Кастусёў звярнуў увагу на вялікую колькасць з’ехаўшых у Расію шклаўчан на заробкі і ўзнікшы з-за гэтага дэфіцыт кваліфікаванай працоўнай сілы. Асабліва гэта датычыць будаўнічай сферы, але мы бачым гэтыя праблемы ў медыцыне, нават у міліцыі недакамплект службоўцаў.

У.Алейнікаў адзначыў высокі ўзровень п’янства сярод насельніцтва і малую эфектыўнасць прадпрымаемых уладамі захадаў па выпраўленню становішча. Асобым радком - адсутнасць праў у работнікаў дзяржаўных прадпрыемстваў, калі адміністрацыя прымушае працаваць па 12-14 гадзін без павялічэння заробка. Нават настаўнікаў вымушаюць фарбаваць агароджу ў прэзідэнтскім фальварку - больш рабіць гэта некаму.

Гэта становішча маглі б змяніць вольныя праф-

саюзы, якія на дадзены момант на прадпрыемствах раёна адсутнічаюць, а прафсаюзы “карманныя” так і засталіся з часоў савецкай улады “школкай камунізму”.

Улада не разумее (можа проста некаму з вялікага розуму?), што як раз вольны прафсаюз можа прынесці найвялікшую карысць у фармаванні дадатнага калектыўнага працоўнага клімата як пасрэднік паміж працоўнымі і кіраўніцтва. Але, відаць, не ўсім дано.

Была гаворка і пра аграгарадкі, якая выйшла на больш высокі ўзровень. З аднаго боку гэта вельмі добрая справа - ствараць для сельскіх працаўнікоў большыя зручнасці ў жыцці - можа і сапраўды хопіць звяртаць увагу на праблемы з не там пракладзенымі тратуарамі для мінчукоў. Насамрэч, дзяржава павінна імкнуцца будаваць новага чалавека, фармаваць гаспадара зямлі, а сёння ў многіх аграгарадках працуюць пенсіянеры і не ад хорошага жыцця - і працоўных рук не хапае, і пенсія не надта высокая, каб з годнасцю жыць у сучаснай Беларусі.

Але ўсё ж потым удзельнікі пасяджэння прышлі да высновы, што гэтыя праблемы таксама маюць агульнадзяржаўны ўзровень і паспрабавалі “вярнуцца на зямлю”. І з усяго выходзіць, што ніяк не атрымліваецца гаварыць пра нейкую адметнасць Шклоўскага раёна, яго унікальнасць, і прэтэндаваць на асобнае месца ў жыцці Беларусі таксама не выпадае. Бо ў раёне ёсць свае “шкілеты ў шафе”, пра якія шырокая грамадскае можа і не ведаць. Але могуць адчуваць мясцовыя жыхары і наведвальнікі райбальніцы - напрыклад, пры будаўніцтве ачышчальных збудаванняў у тым раёне не была ўлічана “ружа вятроў” і зараз “араматы” пры адпаведнай пагодзе становяцца “набыткам” многіх шклоўчан і не вельмі здаровых гасцей.

З гэтай жа “оперы” і становішча з грамадскімі прыбіральнямі (туалетамі), якія ў цывілізаваным выглядзе наогул адсутнічаюць у горадзе. Да нас часта прыязджаюць замежныя госці, шмат турыстаў з Ізраіля, перад якімі вельмі нязручна, у першую чаргу, прадстаўнікам уладаў і экскурсаводам. А калі ўсё ж пабудаваць што-нібудзь цывілізаванае, а грошы ўзяць з александрыйскіх фантазій - хоць карысць якая будзе.

Зноў жа праблема з палігонам цвёрда-бытавых адыходаў, які ўжо перапоўнены і гэтая праблема патрабуе кардынальнага вырашэння. Таксама не заўсёды вырашаюцца гэтыя пытанні для другіх населеных пунктаў раёна і каля большасці вёсак мы назіраем стыхійныя звалкі смецця, што не вельмі пасуе аграгарадкам.

Шклоўскія краяведы заклапочаны адсутнасцю пры райвыканкаме тапанімічнай камісіі, а, значыць, няма і праграмы перайменавання вуліц. Трэба адзначыць, што ў свой час улада зрабіла, літаральна, рэвалюцыйны шаг, калі перайменавала вуліцы К.Маркса і Урыцкага. Зараз з гонарам можна бачыць іншыя іх найменні: Я.Купалы і Я.Коласа. Але на гэтым не трэба спыняцца, а працаваць у раёне ў гэтым напрамку ёсць з чым і каму. Вось таму і патрэба ў тапанімічнай камісіі і гісторыкі і краяведы раёна хацелі б бачыць разуменне з боку адказных асоб райвыканкама.

Моладзь, якая ўдзельнічала ў пасяджэнні, наракала на нізкія заробкі ў Шклове, адсутнасць разнастайнасці ў правядзенні дасуга, асабліва ўвечары. І нездарма, бо не бачна спартыўнай актыўнасці моладзі, але ж ёсць службовыя асобы, якія павінны гэтым займацца. Рэпертуар дыскатэк такі прымітыўны, што многія туды проста не ходзяць, але ж у раёне цэлы аддзел шчыруе на ніве культуры. Ды вось толькі гэтай самай культурай займаюцца, у асноўным, пенсіянеры, а калі і знойдзеш выбітнага дзеяча, асабліва ў аграгарадку, то ён як раз і спецыяліст, але толькі ў сельскай гаспадарцы. У гэтым плане ўзнікае шэраг пытанняў наконт адэкватнасці выдаткаў бюджэта эфектыўнасці працы ў галіне культуры. Па-першае, хто кантралюе падбор кадраў і, навогул, хто дазваляе разбазарваць народныя грошы на утрыманне розных недарэк, якія прыбіліся да розных там Дамоў творчасці; па-другое, ці не пара гэтым шклоўскім пенсіянерскім адстоем-культурай заняцца камітэту дзяржаўнага кантроля, бо многім ужо карціць што-небудзь напісаць прадуктыўнае ў гэтым напрамку; па-трэцяе, не ўсё тое добра, што ў Шклове; па-чацвёртае, трэба хоць трохі слухаць людзей, а не глядзець у справаздачы.

(працяг у наступных нумарах)

П.Мігурскі

Михаил Кучеренко

В СТРАНЕ ОБЪЯВЛЯЕТСЯ 7-дневный траур! Только что вбит предпоследний гвоздь в крышку гроба с Независимостью Республики Беларусь! Курящие сегодня невольно обратили внимание на то, что сигареты подорожали на 100%. Пожалуй, самый болезненный шаг для подавляющего большинства и не только мужского населения... Этим практически закончилось выравнивание цен с рынком РФ. Последний гвоздь будет вбит скоро, очень скоро - это введение российского рубля. Введением российского рубля заканчивается эпоха формальной Независимости Республики Беларусь! А ведь как ГОРДО ЗВУЧАЛО - РЕСПУБЛИКА БЕЛАРУСЬ!!! Вы спрашиваете как такое могло случиться?! Проснулись и уже в другой стране - в Российской глубинке! В другой стране, в стране где идет гражданская война! И связанные антиконституционными военно-политическими договорами наши вооруженные силы будут невольно втянуты в боевые действия на территории, сегодня для нас, чужой страны. А войска МВД с таким же "блеском" как в Минске, будут мордовать сегодня еще и народ соседней страны при его попытках выйти с протестом на улицы своих городов. В стране, в которой те же проблемы в промышленности, которой попросту нет. Она развалена. И никаких современных достижений, новейших технологий в восстановление Отечественной промышленности получить оттуда попросту не можем! Ведь даже мощнейший и передовой когда-то военно-промышленный комплекс стоит, практически, на коленях. Россия не в состоянии провести так необходимую для ее армии в сегодняшних условиях модернизацию. Куда уж дальше то? В другой стране, где сельское хозяйство по рентабельности вышло на первые места в мире только за счет того, что государство бросило своих фермеров один на один с проблемами, практически ничего не вкладывая в развитие сельского хозяйства. И трудолюбивый, чего бы не несли в его адрес, российский крестьянин дал своей стране продовольственную безопасность - собирая ежегодно более 100 млн. тонн зерна. У нас же "продовольственная безопасность" заключается в ежегодной закупке, НА КОРНЮ (в марте, апреле), на Кубани, в Ростовской области... продовольственного зерна. А создание, как бы агро-промышленных колоссов с их инфраструктурой, кроме глобальных проблем, в связи с провальным и замыслом, и исполнением ничего нам не принесет. В лучшем случае РФ поддержит наше

неэффективное сельское хозяйство с целью насытить свой рынок производимым у нас мясом. Проблему же рабочих рук, в связи с катастрофической обстановкой с текучкой кадров, решат за счет китайских рабочих. И это будет означать окончательный “каюк” для нас с вами, сограждане! Ибо эта саранча способна сожрать все! Власть в “объединенной” стране останется в тех же руках. Режим только укрепитесь за счет российской составляющей. В белорусской губернии должен быть жестокий управляющий, иначе народ бывшей Республики Беларусь надо содержать так, чтобы не было и помысла к сопротивлению, т.е. намного лучше, чем свой народ!!!! Вопрос оппозиционных движений режимами сегодня еще двух стран уже решен практически. Подающие надежды, способные к независимому мышлению, политики выбиты. Остальные или откровенно куплены (типа Говори Правду и др), или не представляют в связи с некомпетентностью руководителей какой либо серьезной угрозы для режима. Талант руководителя заключается в способности правильно определять стратегические задачи и напряженно трудиться ежедневно (а не в период избирательной компании или в ожидании чьего-либо финансирования) для их достижения, не замыкаясь на решении тактических задач (выпуск газет, агиток, встреч с трудовыми коллективами и т.п.) - для этого есть члены партии, для этого, надеюсь, партии и созданы. Предлагаю всем поделиться своими воспоминаниями, о бывшей когда-то на картах мира, РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ! Какой Она Вам запомнилась?! Чем Она была для Вас!? Какое Вы лично принимали участие в политической жизни Республики?! Какие партии и партийные руководители, на ваш взгляд, проспали НАШУ С ВАМИ СТРАНУ!!!!???

Статья не бесспорна, но, по-своему, интересна, и проблему, пусть даже через такой пустяк для некурящих, как подорожание табачных изделий, а с 25 октября 2012 года уже пустяк для непьющих - подорожание в 1,5 раза водочных напитков, автор подымает важную - сохранение суверенитета Республики Беларусь.

В последнее время в страну повадились китайцы, корейцы, арабские шейхи, для которых Инвестиционный Кодекс РБ - рай для их капиталов. Настораживает другое - почему не может работать полноценно белорусский капитал? Сколько можно издеваться над белорусскими товаропроизводителями и лелеять придворных нуворишей? Ждем откликов. Редакция.

В 2013 году исполняется 60 лет «Норильскому восстанию».

Норильское восстание — одно из самых продолжительных и массовых выступлений заключенных в истории Советского Союза, страны, где как поётся в известной песне «так вольно дышит человек». Выступление заключённых Горлага (Норильск) произошло весной-летом 1953 года и в своей основе имело ненасильственный характер. По документам же лагерной администрации, советской прокуратуры и суда события проходили сначала как «антисоветское вооружённое контрреволюционное восстание», затем как «массовое неповиновение заключённых».

С мая по август 1953 года, волнения происходили во всех шести лагерных отделениях Горлага. К концу восстания Горлаг поддержали и 2 отделения ИТЛ (исправительно-трудовых лагерей) «Норильлага». По данным архивов число одновременно бастующих доходило до 16 с половиной тысяч человек. Существенно то, что забастовка началась до ареста Берии, а её подавление совпало с известием о его аресте. После этого 3-е лаготделение бастовало ещё три недели, так как комиссия ГУЛАГа, действовавшая от имени Берии и занятая его подавлением, срочно вернулась в Москву.

Предпосылками к восстанию стало прибытие в Горлаг этапов с заключёнными, уже имевшими опыт участия в лагерных волнениях 1952 года, а также смерть Сталина (5 марта 1953) и то, что последовавшая за нею амнистия распространилась только на уголовников и заключённых с малыми сроками, доля которых в Горлаге была невелика. Основные же заключённые в данном месте были политическими.

Организаторами выступления стали украинцы — бывшие бойцы Украинской Повстанческой Армии (УПА), которые на протяжении нескольких десятилетий с оружием в руках сражались против имперской политики Польши, Германии и Москвы. Прибыли они из Караганды, откуда их перевели за участие в тамошнем бунте заключенных. Вскоре после прибытия в Норильск украинцы физически ликвидировали четырех стукачей, что нагнало

страху на всех лагерных доносчиков. Выступление заключённых было спровоцировано самой лагерной администрацией. 7 мая часовой выстрелил в группу украинцев, которые после ужина напевали свои национальные мотивы, и ранил одного из них. Остальные сгрудилась над раненым, и охрана вновь открыла огонь «на поражение». Появились новые жертвы (три убитых и десять раненых). Бесчинства охраны крайне возмутило людей. На следующий день заключенные прекратили работу во всех лагерных отделениях и потребовали приезда комиссии из Москвы, а так же восьмичасового рабочего дня, смещения коменданта лагеря, снятия номеров с одежды, улучшения условий труда, снятия решеток с окон барачных и прекращения заковывания заключенных в цепи, разрешения на свидания и переписку с родными. К забастовке присоединились ещё четыре лагеря, в том числе женский лагерь № 6, причем женщины объявили двухнедельную голодовку.

В течение нескольких дней были созданы статочные комитеты, куда входили представители от барачных, бригад и национальностей. По воспоминаниям одного из руководителей восстания украинца Мирослава Меленя, чья книга «Стежками позачасових зустрічей» вышла в свет 2009 году, в комитет 4-й зоны вошли: украинцы – Евгений Грицак, Николай Юрченко, В. Щур, В. Никилишин, Клятченко, Степанюк, Лубинец и сам автор воспоминаний; беларусы: Климович и Ермолович; россияне: Недоростков и Измайлов, а так же представители литовцев, армян, поляков, сербов, чеченцев и евреев.

Начальство решило прибегнуть к испытанному способу подавления восстаний – ввело в лагерь уголовников. Когда урки-каратели вошли на территорию лагеря, стачечный комитет принял решение ликвидировать блатных. Началась смертельная драка. Уцелевшие уголовники вместе с охраной спаслись бегством. Власть перешла в руки восставших. Повстанцы выставили охрану и приготовились к обороне. Начальником обороны Горлага стал украинец Семен ГОЛОВКО. Над всеми лагерями были подняты красно-черные флаги Украинской Повстанческой Армии, превратившиеся в данной ситуации в символ «интернациональной борьбы за всеобщую Свободу». Заключенные строили баррикады, делали ножи и пики, заливали бутылки зажигательной смесью. При помощи воздушных шаров и змеев они отправляли листовки жителям Норильска и солдатам: «Солдаты войск МВД! Не допускайте пролития братской крови! Да здравствует мир, демократия и дружба народов! Каторжане ГорЛага».

К лагерям стянули войска из Норильска и Красноярска. Первый удар приняли женщины. 12 июля вооруженные пожарными топорами и саперными

лопатками солдаты ворвались в лагерь № 6, но женщины оказали им сопротивление. В результате 30 женщин были убиты и 80 тяжело ранены. Легкораненых никто не считал. Затем были захвачены три мужских лагеря, и здесь уже применялось огнестрельное оружие. Общее число погибших 60 человек. Но самая кровавая бойня произошла 4 августа в лагере № 3, который держался дольше других. Лагерь был окружен более чем тысячей солдат, которые открыли огонь из автоматов. В две-три минуты 120 повстанцев погибли и 200 были тяжело ранены. Над уцелевшими озверевшая солдатня учинила расправу, и еще 50 заключенных были заколоты штыками.

Норильское восстание – носившее исключительно мирный характер было подавлено. Затем – допросы, избиения, пытки и новые сроки. По различным оценкам за время восстания погибло около 250 заключенных, а свыше 250 получили ранения. При этом дошедшие свидетельства говорят, что восставшие не нападали, это им стреляли в спину.

Кровь героев-повстанцев пролилась не зря. После Норильского восстания многие их требования были удовлетворены: перестали запирали бараки, сняли решетки, разрешили свидания с родными и ежемесячные письма домой вместо прежних двух в год. Без лагерных восстаний не было бы и знаменитого 20-го съезда КПСС, давшего свободу миллионам узников.

У восставших людей был и свой гимн, который любили и пели многие заключённые. Автором текста был беларус Григорий Климович:

«Не страшны нам тиранства большевизма,
Мы знаем горе свыше всяких мер,
Известны нам все ужасы чекизма
И стон людской на землях СССР...
Мы стали рядом, брат около брата,
За право жить без тюрем и цепей,
Напрасно смерть дышала с автомата
И псы рычали в ярости своей...
В крови зека омыта наша слава
В режимных зонах Горных лагерей.
Из тьмы встаёт свободная держава.
Огни Норильска не погаснут в ней!
Дыханье жертв комиссии московской
Мы возродим, напомним о себе.
И чёрный флаг с кровавою полоской
Осветит путь нам в праведной борьбе!»

Повстанцы остались верными стихам поэта Иоганна Гёте: «Лишь тот достоин жизни и свободы, кто каждый день за них идет на бой!»

Материалы Норильского восстания изучал
А.Петрушевич

Рыгор Кастусёў: чаму я зняўся з парламенцкіх выбараў?

З дня галасавання на выбарах дэпутатаў у Палату прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу РБ прайшло ўжо больш месяца. Але дагэтуль да мяне нярэдка звяртаюцца з пытаннем, чаму я, як кандыдат у дэпутаты Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу па Шклоўскай выбарчай акрузе № 90, за 5 дзён да асноўнага дня галасавання зняўся з выбараў. Падобнае пытанне задаюць не толькі грамадзяне — выбаршчыкі, якія жывуць у той акрузе, а і людзі з іншых рэгіёнаў нашай краіны. Паспрабую адказаць на гэтае пытанне.

Яшчэ на пачатку фармавання сваёй пазіцыі, на студзенскім 2012 года Сойме, Партыя БНФ заявіла аб планавым вылучэнні сваіх прэтэндэнтаў у кандыдаты Палаты Прадстаўнікоў з магчымым іх зняццём перад асноўным днём галасавання, калі на этапе выбараў у нашай краіне не будуць вызваленыя з-за кратаў палітычныя зняволеныя, а таксама прадстаўнікі Партыі не будуць уключаныя ў акруговыя і ўчастковыя камісіі.

За час выбарчай кампаніі ўсе кандыдаты ў дэпутаты ад Партыі БНФ выканалі вялікі аб'ём працы дзеля будучыні Беларусі. Выступалі на тэлебачанні, радыё, прымалі ўдзел у тэле- і радыёдэбатах, надрукавалі свае перадвыбарчыя праграмы ў дзяржаўных газетах, сабралі тысячы подпісаў у падтрымку свайго вылучэння, правялі сотні сустрэч з людзьмі. Дзякуючы супольнай працы кандыдатаў ад Партыі БНФ і іх каманд нам удалося данесці да грамадзян не толькі сваю пазіцыю і погляды на сітуацыю, што склалася ў нашай краіне, на прычыны палітычнага і эканамічнага крызісу, у якім мы апынуліся, але і свае прапановы па вываду эканомікі Беларусі на еўрапейскі ўзровень развіцця.

Як паказала хада выбарчай кампаніі, нягледзечы на ціск і рэпрэсіі з боку ўладаў, выбаршчыкі праявілі вялікі інтарэс да

кандыдатаў у дэпутаты ад дэмакратычных арганізацый, да іх праграм. Падтрымка і цікавасць да кандыдатаў ад Партыі БНФ сярод выбаршчыкаў па шматлікіх акругах шматкроць пераўзыходзіла цікавасць да праўладных кандыдатаў. Адчуваў гэта і я. Жыхары Шклоўшчыны, Кругляншчыны, Бялыніцкага раёна, часткі Магілёва і Магілёўскага раёна, якія ўваходзілі ў акругу, выказвалі мне ў час разнастайных сустрэчаў шырокую падтрымку.

Але ў той жа час я разумеў, што незалежна ад поглядаў і намераў грамадзян, насуперак сапраўдным вынікам галасавання, улады зрабляць усё, каб, як і ў мінулыя выбарчыя кампаніі, былі абвешчаны тыя вынікі выбараў, якія будуць задавальняць іх. Сапраўдныя вынікі галасавання, галасы выбаршчыкаў будуць зноўку скрадзеныя.

Падцвярджэннем гэтаму паслужылі шматлікія амаральныя паступкі ўладных структураў. Як, напрыклад, неўключэнне ў разнастайныя выбарчыя камісіі прадстаўнікоў дэмакратычных арганізацый. Са шматлікіх соцень прадстаўнікоў дэмакратычных арганізацый, у тым ліку і ад Партыі БНФ, вылучаных у камісіі, у іх склад былі ўключаны толькі некалькі чалавек. А па Шклоўскай выбарчай акрузе ў склад акруговай і ўчастковых камісій не было ўключана ніводнага прадстаўніка БНФ.

Для праўладнага кандыдата, у адрозненне ад іншых, ствараліся самыя спрыяльныя ўмовы для вядзення агітацыйнай кампаніі, якія нярэдка спалучаліся з парушэннямі беларускага выбарчага заканадаўства.

Акрамя таго, на час выбарчай кампаніі ў Беларусі заставаліся палітзняволеныя, што з'яўляецца абсурдам для краіны, якая знаходзіцца ў цэнтры Еўропы.

Улічваючы ўсё гэта, з'езд Партыі БНФ, які праходзіў 15 верасня 2012 года, і прыняў рашэнне аб зняцці сваіх кандыдатаў з выбараў. Згодна з гэтым рашэннем з'езду сваю кандыдатуру зняў і я.

Зняццё кандыдатаў з выбарчай кампаніі дазволіла нам захаваць ясную і сумленную пазіцыю, спрасціць працу з беларускім грамадствам. Аб гэтай пазіцыі мы аб'явілі яшчэ задоўга да пачатку выбарчай кампаніі. З гэтай пазіцыяй мы ішлі да грамадзян у час выступаў

па радыё, тэлебачанні, у час разнастайных сустрэчаў з выбаршчыкамі.

Рашэнне з'езду Партыі БНФ аб зняцці кандыдатаў ад Партыі БНФ у значнай ступені паспрыяла таму, што сярод балышыні грамадзян нашай краіны склалася яснае ўяўленне аб якасці правядзення выбараў у Беларусі і аб фальсіфікацыі іх вынікаў.

Людзі ўжо ясна разумеюць, што падобная практыка арганізацыі выбарчых кампаній вядзе да далейшай самаізаляцыі Беларусі ад дэмакратычных краінаў свету, а гэта ў сваю чаргу адмоўна адбіваецца на ўзроўні жыцця беларускіх грамадзян.

А.Сцяклоўскі

РУХ “За Свабоду”

20 кастрычніка 2012 года ў Мінску адбылася III справаздачна-выбарчая канферэнцыя грамадскага аб'яднання “Рух “За Свабоду”. На канферэнцыі быў разгледжаны шэраг пытанняў арганізацыйнага парадку, прапановы па асноўных накірунках дзейнасці на наступны справаздачны перыяд, прыняты рад рэзалюцый.

Са справаздачай выступіў старшыня Руху А.Мілінкевіч, які расповёў пра тыя дасягненні, якія набыты за мінулыя гады працы. Бадай, галоўным вынікам працы на дэмакратычным полі Беларусі з'яўляецца пашырэнне інтэрэсу шараговых грамадзян да лёсу Радзімы, да свайго лёсу ў рэчышчы цывілізаванага грамадства. Тыя працэсы, якія зараз праходзяць у свеце, немагчыма ігнараваць, і жыць, адорваным ад дэмакратычных каштоўнасцяў як асобе, так і дзяржаве - гэта тормаз, які адкідвае нашу краіну на дзесяткі гадоў назад.

На канферэнцыі вызначаны асноўныя накірункі дзейнасці на наступны справаздачны перыяд:

- спрыянне правядзенню свабодных і дэмакратычных выбараў у адпаведнасці з міжнароднымі стандартамі;
- праваабарончы;
- спрыянне развіццю гендэрнай роўнасці;
- спрыянне адзінству дэмакратычных сілаў, абранню адзінага кандыдата і распрацоўку агульнай платформы пераменаў;
- еўрапеізацыі Беларусі;
- адукацыйны;
- нацыянальнае адраджэнне.

Быў прыняты рад рэзалюцый: “Аб гульнях у еўразійскую інтэграцыю і нарастальнай пагрозе

страты суверэнітэту”, у якой даецца характарыстыка існуючых стасункаў паміж Беларуссю і Расіяй і перспектывай рэгрэсу беларускай эканомікі і далейшай страты суверэнітэту. Мы павінны ўсведамляць, што толькі інтэграцыя Беларусі ў еўрапейскую палітычную, эканамічную і культурную супольнасць ёсць неабходным чыннікам доўгатэрміновага развіцця Беларусі і гарантыяй мадэрнізацыі і дабрабыту. Таму і заканамерна патрабаванне ад уладаў Беларусі неадкладна зрабіць належныя захады, каб аднавіць дыялог і супрацоўніцтва з Еўрапейскім Звязам і пачаць выкарыстоўваць наяўныя магчымасці для збліжэння з краінамі і інстытуцыямі ЕЗ дзеля рынкавых ператварэнняў, рэфармавання органаў дзяржаўнай улады і актывізацыі грамадзянскай супольнасці.

У той жа час Рух “За свабоду” звяртаецца да Еўразвязу і яго дзяржаў-чальцоў і надалей спрашчаць кантакты беларусаў з аб'яднанай Еўропай, у прыватнасці ў аднабаковым парадку зменшыць кошт шэнгенскіх візаў і павялічыць колькасць бясплатных і шматразавых візаў для грамадзянаў Беларусі, а таксама паспрыяць аднабаковаму ўвядзенню ўрадамі Польшчы і Літвы палажэнняў Дамовы аб малым транспамежным руху адносна грамадзянаў адпаведных памежных рэгіёнаў Беларусі.

Таксама была прынята рэзалюцыя “Аб адзінстве дэмакратычных сілаў і адзіным кандыдаце на прэзідэнцкіх выбарах 2012 году”. Рух “За Свабоду” звяртаецца да ўсіх палітычных і грамадскіх сілаў Беларусі прыкласці ўсе намаганні, каб вылучыць адзінага кандыдата ад шырокай дэмакратычнай апазіцыі на прэзідэнцкіх выбарах 2015 году і стварыць адзіную праграмную платформу для такога кандыдата.

У якасці асновы для праграмага дакументу адзінага кандыдата прапанавана скарыстаць “Народную праграму”, якая распрацоўваецца з шырокім удзелам беларускіх эспертаў і спецыялістаў, а таксама напрацоўкі ініцыятывы “Еўрапейскі дыялог для мадэрнізацыі”.

Вельмі важнай для асэнсавання становішча Беларусі сярод цывілізаваных краін і перспектывы развіцця з'яўляецца рэзалюцыя “Аб прыродзе палітычнага рэжыму ў Беларусі і

спыненні палітычных рэпрэсіяў”.

У рэзалюцыі зроблены ўпор на нязменнасць палітыкі абмежавання і парушэння канстытуцыйных правоў і свабоды грамадзянаў Беларусі з боку аўтарытарнай улады на чале з А.Лукашэнкам.

Ганебным фактам беларускай рэчаіснасці з’яўляецца наяўнасць палітычных зняволеных - дзікуства XXI стагоддзя, абмежаванне правоў грамадзянаў Беларусі выключна за іх палітычныя погляды, што прызнае беларускімі і міжнароднымі праваабарончымі арганізацыямі.

Удзельнікі канферэнцыі запатрабавалі ад улады Беларусі неадкладнага вызвалення і рэабілітацыі ўсіх палітычных вязняў і спыненне практыкі асуджэння па палітычных матывах, а ўсіх грамадзян заклікалі да салідарнасці з рэпрэсаванымі і іх сем’ямі.

Удзельнікі канферэнцыі звярнуліся да міжнароднай дэмакратычнай супольнасці няўхільна ўвязваць пытанне вызвалення палітычных вязняў і спынення рэпрэсіяў з любым аднаўленнем, працягам або пашырэннем кантактаў з уладамі Беларусі.

На канферэнцыі былі абраны: старшынёй Руху А.Мілінкевіч, першым намеснікам старшыні Ю.Губарэвіч, намеснікамі А.Лагвінец і Г.Скараход.

Ад Шклоўскага раёну ўдзельнікамі канферэнцыі былі абраны і прынялі ўдзел у яе працы Р.Кастусёў і П.Мігурскі.

Г.Скараход і П.Мігурскі

Рост зарплат остановился: предвыборная задача выполнена [Дмитрий ЗАЯЦ 30.10.2012](#)

Задача по достижению 500-долларовой зарплаты практически выполнена. Причем выполнена она была к сентябрьским парламентским выборам. По окончании голосования процесс повышения зарплат, впервые с начала года, остановился. Эксперты *Naviny.by* отмечают, что в связи с тем, что политическая задача по росту зарплат на этот год практически выполнена, дальнейшего ее роста ожидать не стоит.

В сентябре, согласно последним статистическим данным, средняя зарплата сохранилась практически на уровне августа, увеличившись по сравнению с последним летним месяцем всего лишь на 0,3%. Это первое в этом году существенное замедление роста зарплат. Ранее, если посмотреть с начала года, в Беларуси наблюдался постоянный рост доходов населения. Так, в августе по сравнению с предыдущим месяцем средняя зарплата выросла на 4,1%, в июле – на 4,6%, в июне – на 5,4%, в мае – на 9,4%, в апреле – на 2,9%, в марте – на 6,6%. Экономисты отмечают, что рост заработной платы был профинансирован в нынешнем году за счет нескольких источников. С одной стороны, регулярно повышались зарплаты бюджетников. «В результате прошлогоднего кризиса зарплаты бюджетников существенно упали. Однако в нынешнем году за счет средств бюджета был обеспечен значительный рост доходов работников бюджетной сферы», — говорит директор Исследовательского центра ИПМ Александр Чубрик. За этот год зарплата работников бюджетных организаций выросла на 48,7% (с 2,14 млн. рублей в декабре 2011 года до 3,18 млн. рублей в сентябре 2012-го). Одновременно с зарплатой бюджетников повышались и доходы в реальном секторе экономики. За январь-сентябрь средняя зарплата в промышленных организациях выросла на 35% (до 4,6 млн. рублей в сентябре), в розничной торговле на — 40% (с 2,5 млн. до 3,5 млн. в сентябре). Резко выросла заработная плата в строительстве – с 3 млн. рублей в декабре 2011-го до 5 млн. рублей в сентябре нынешнего года.

«Рост зарплат в нынешнем году был профинансирован за счет неэмиссионных источников и обеспечен, главным образом, за счет снижения рентабельности предприятий и увеличения затрат на оплату труда», — говорит председатель Белорусского союза предпринимателей **Александр Калинин**. Руководитель бизнес-союза отметил, что предприятия фактически были вынуждены пойти на повышение оплаты труда в связи с начавшимся в прошлом году оттоком специалистов в Россию. *«Как только мы вступили в ЕЭП(Единое Экономическое Пространство), мы оказались не только на общем рынке капитала, но и на общем рынке труда. Следовательно, из-за разницы оплаты труда в Беларуси и России начался процесс эмиграции белорусских специалистов. Поэтому теперь нам необходимо поднимать оплату труда до средних значений в ЕЭП», —* полагает Александр Калинин. Факты отъезда белорусских специалистов за рубеж подтверждает официальная статистика. Среднесписочная численность работников белорусских организаций, которых учитывает Белстат, уменьшилась в сентябре 2012-го по сравнению с сентябрем 2011-го на 75,6 тыс. человек. Больше всего специалистов потеряло строительство и промышленность – 31,1 тыс. и 21,1 тыс. работников соответственно. Наряду с объективными факторами, которые стимулировали рост зарплат, были и субъективные. Руководство страны неоднократно в течение года поручало руководителям предприятий довести среднюю зарплату по стране до 500 долларов. В результате, уже в августе накануне парламентских выборов средняя зарплата вплотную приблизилась к необходимой отметке, составив по средневзвешенному курсу Нацбанка около 490 долларов. Эксперты обращают внимание на тот факт, что зарплата росла в Беларуси за последний год существенно быстрее темпов роста производительности труда. *«В третьем квартале 2012-го заработная плата по сравнению с третьим кварталом 2011-го выросла в долларом*

выражении на 73,2%. В то же время производительность труда (ВВП на одного занятого) в долларом выражении увеличилась в июле-сентябре 2012-го по сравнению с третьим кварталом 2011-го на 45,2%. Таким образом, зарплаты росли существенно быстрее производительности труда», — констатирует Александр Чубрик. Наличие такого дисбаланса крайне нежелательно, полагает эксперт. *«Мы увеличиваем долю расходов на оплату труда в структуре себестоимости, что ведет к снижению конкурентоспособности продукции отечественных предприятий», —* говорит Чубрик. С учетом негативных последствий необоснованного роста зарплат, а также в связи с тем, что задача по достижению 500-долларовой зарплаты практически выполнена, эксперт ожидает, что в четвертом квартале доходы населения будут расти по минимуму. Такие ожидания разделяют и другие экономисты. *«Политические задачи по повышению зарплат практически выполнены, а экономического смысла ее дальше увеличивать пока не видно. Кроме того, дальнейший рост не вписывается в те шаги, которые предпринимает сегодня правительство и Нацбанк», —* говорит экономист Белорусского экономического исследовательско-образовательного центра (BEROC) **Екатерина Борнукова**. Национальный банк, продолжает эксперт, старается в данный момент проводить жесткую денежно-кредитную политику, направленную на ограничение денежного предложения и обеспечение стабильности на валютном рынке. *«В то же время последние месяцы показали, что население возросшие зарплаты направляло не столько на приобретение товаров, сколько на покупку валюты. Таким образом, продолжение роста зарплат нежелательно, так как будет только усиливать давление на курс рубля», —* полагает Борнукова. Судя по данным за сентябрь, можно констатировать, что процесс торможения заработной платы уже начался, что вполне закономерно: выборы, накануне проведения которых в Беларуси всегда платят больше, уже состоялись.